

Posle Albanije, ČEZ pred gubitkom licence i u Bugarskoj – Mađarska vlada upozorava privatne distributere ...

ЕПИДЕМИЈА ?

ЧЕЗ, Е-ОН, ЕВН -
ВЪН!

SOFIJA – Bugarska energetska regulatorna komisija razmatra opciju oduzimanja licence za distribuciju električne energije lokalnoj podfirmi češkog ČEZ-a, saopštio je u nedelju ministar privrede i energije te zemlje Deljan Dobrev. Tome su prethodili protesti desetina hiljada ČEZ-ovih potrošača električne energije u više od 20 bugarskih gradova, uključujući Sofiju, zbog

visokih računa za struju. Demonstranti u Sofiji su tražili i ostavku vlade Bugarske optužujući ČEZ, ali i ostala dva privatna distributera električne energije u zemlji, češki Energo-Pro i austrijski EVN, da zarađuju na leđima bugarskih potrošača koji ne mogu da plate račune od, u proseku, preko 100 evra mesečno. Bugarska ima najmanju prosečnu platu u EU, od 387 evra mesečno i penzije od, u proseku, 150 evra, prenosi *EurActiv*. „CEZ Bulgaria bi mogla ostati bez licence za nacionalnog mrežnog operatera zbog nepravilnosti prilikom potpisivanja ugovora sa podugovaračima“, rekao je ministar. On je optužio kompaniju zbog odobravanja čak 80% ugovora firmama („često povezanih sa matičnom kompanijom“) bez potpisivanja ugovora, ili organizovanja tendera. *Novinite*

PRAG, SOFIJA – Kompanija ČEZ saopštila je da se protesti njenih potrošača električne energije u Bugarskoj razlikuju od situacije koju taj češki energetska kolos ima u Albaniji. Predstavnik bugarske podfirme CEZ Bulgaria je, međutim, priznao u nedelju da su „moguće, napravljene greške“ i najavio kompenzacije potrošačima u toj zemlji. Komentarišući transparente na protestima sa napisom – „sledite primer Albanije“ (koja je u januaru oduzela podfirmi ČEZ-a licencu za distribuciju električne energije) – Tomaš Pleskač, šef distributivnog sektora kompanije rekao je da se situacije u te dve zemlje ne mogu porediti, prenose češke *Hospodarske Noviny*.

SOFIJA - Julijana Ivanova imenovana je za novog predsednika Bugarske državne komisije za regulaciju energije i vodoprivrede (DKEVR), saopštila je vlada u Sofiji u utorak. Diplomirani

inženjer Ivanova, ostaće na tom mestu do novembra 2015. godine, kada je trebalo da istekne mandat njenog prethodnika na čelu DKEVR, Angela Semerdžieva. On je krajem januara podneo ostavku zbog kašnjenja Bugarske sa primenom odredbi Trećeg paketa energetske liberalizacije. Evropska komisija je zbog parcijalne primene Direktiva za sektore električne energije i gasa prijavila Bugarsku Sudu pravde EU i predložila penale od 8.488 evra za svaki dan kašnjenja

po svakoj od tih Direktiva. Novi predsednik bugarskog energetskog regulatora je po struci inženjer sa dugim iskustvom na poslovima u domaćim i inostranim energetskim kompanijama, prenosi livenews.bg.

BUDIMPEŠTA - Mađarska vlada traži 'novi i pošteni odnos' s distributerima električne energije umesto da ih izbací s tržišta ili nacionalizuje. Naime, vlada u Budimpešti zahteva da distributeri usklade dobit i troškove poslovanja s prihodima stanovnika, odnosno da bi trebalo da budu

zadovoljni s dobiti koja je u skladu s evropskom praksom, piše 10.februara Népszabadság. János Lázár, šef kabineta premijera, rekao je za budimpeštanski dnevnik da nivoi profita i troškova moraju da budu usklađeni sa prihodima stanovnika. „Sa prethodnim poslovnim modelom je gotovo“, konstatovao je on.

BRISSEL – Udruženje evropske elektroenergetske privrede, EURELECTRIC upozorava u dokumentu objavljenom 12. februara da u kontekstu rastuće proizvodnje struje iz decentralizovanih obnovljivih izvora – od kojih će većina biti povezana na distributivne mreže – dizajniranje mreža za prenos kod vršnog opterećenja ne mora više da bude i troškovno najefektivnija opcija. EU mrežna pravila, koja trenutno pripremaju ENTSO-E, ACER i Evropska komisija bi trebalo da olakšaju alternativna rešenja, omogućavajući fleksibilni pristup raznim evropskim distributivnim mrežama. Ispravna implementacija postojećeg EU zakonodavstva, konkretnije Direktive o energetskej efikasnosti i Drugog i Trećeg energetskeg paketa treba da omogući operaterima distributivnih sistema (DSOs) aktivniji nastup, konstatuje se u papiru. eurelectric.org

PRAG - Srozavanje cena dozvola za emisije štetnih gasova u Evropi na ispod 7 evra po toni (u januaru 2013.) učinilo je visoko profitabilnom proizvodnju električne energije iz termoelektrana na ugalj, ali istovremeno dovelo alternativne projekte u sektoru pred rizik, odnosno uslov da se realizuju uz visoke subvencije, ocenio je šef sektora za prodaje u češkoj energetskej kompaniji

ČEZ. „U ovom trenutku su samo elektrane na ugalj na dobitku, jer imaju najmanje operativne troškove, nemaju izdatke za emisije CO2 i ne zahtevaju kapitalne investicije (capex)“, kaže za **Dow Jones** Alan Svoboda. On dodaje da ČEZ, radi kapitalizacije na jeftinim ETS-ovima, „definitivno razmatra produženje radnog veka svojim TE na ugalj“. Buduće investicije u „čiste“ izvore energije doći će samo ako cene dozvola dostignu iznos od milijardu dolara šteta za zemlju zbog

nedovoljnog uvoza električne energije i neinvestiranja u mrežu. „Besmisleno je ulagati u gradnju bilo čega drugog izuzev onoga što je visoko subvencionisano ... pa čak i tada investicije u vetro parkove, hidro i solarnu energiju nisu investiciono bezbedne jer vlade često retroaktivno smanjuju nivoe potsticaja“, konstatuje Svoboda.

SOFIJA – Bugarska državna kompanija Bulgargas smatra da cene prirodnog gasa treba da ostanu nepromenjene u drugom kvartalu ove godine - na nivou od 656,5 leva (450\$) za 1.000m³ (bez PDV-a). Počev od 1. januara u Bugarskoj su cene gasa umanjene za bezmalo 10% u odnosu na prethodni kvartal. Bulgargas treba energetskej regulatoru, DKEVR da podnese predlog nove cene za period april – juni 2013. do 11.marta. **Novinite**

ESEN – Nemačka energetska kompanija RWE AG je upozorila da će osetno smanjiti investicije u Britaniji ako vlada te zemlje ne obezbedi “očajnički potrebnu” sigurnost u energetska politiku, prenosi **Sunday Telegraph**. Čelnik njene britanske podfirme npower, Paul Masara je rekao da će investicione odluke i planovi biti povučeni ako ne budu primenjene mere koje će privući kapital na ovo tržište. Masara je rekao da su malo verovatna buduća investiranja RWE u termoelektrane na gas, ali da bi kompanija trebalo da nastavi sa ulaganjima u obnovljive izvore.

UGOVARANJA, INVESTICIJE, INOVACIJE

LONDON - Kompanija EDF Energy nije pokolebana odlukom britanske firme Centrica a se povuče iz zajedničkog projekta gradnje četiri nuklearne centrale u Velikoj Britaniji (vidi [Bilten # 300](#)) i traži zamenu u pregovorima sa jednim brojem kineskih grupacija, rekao je izvršni direktor podfirme francuskog energetskog kolosa. Vincent de Rivaz je dodao za **Financial Times** da je preduslov tome da britanska vlada obezbedi odgovarajuću cenu za električnu energiju proizvedenu iz tih nuklearki. „Lopta je u njihovom dvorištu, a Vlada odlično zna šta treba da uradi“, konstatovao je De Rivaz. Centrica je prošle nedelje odlučila da ne koristi opciju preuzimanja 20% udela iz zajedničkog ulaganja sa EDF Energy jer su se pred-razvojni troškovi približili predviđenom plafonu od milijardu funti.

HELSINKI – Finski energetski velikan, Fortum, saopštio je da razmatra prodaju poslova distribucije električne energije sa tržištem od preko milion privatnih i industrijskih potrošača u Finskoj, Švedskoj i Norveškoj. Taj sektor kompanije zapošljava oko 900 radnika uz godišnji obrt u vrednosi oko milijardu evra. Fortum je početkom prošle godine prodao posao distribucije električne energije u Estoniji. Finska kompanija je saopštila da će nastaviti investicije u čiste izvore energije, kombinovane TE-TO elektrane i druge usluge za potrošače. **Reuters**

BRISSEL - Jedina zemlja Evropske unije koja ne uvozi energiju je Danska, manje zavisne od uvoza su Estonija i Rumunija dok, s druge strane, Malta uvozom pokriva 100 odsto potreba. Najveći potrošači su Nemačka, Francuska i Velika Britanija. Na nivou EU zavisnost od uvoza na sektoru energije bila je 2011. godine 54 odsto, kao i u prethodne tri godine, pokazuju novi podaci Statističke agencije EU. Procenat zavisnosti, kako je pojašnjeno, predstavlja količnik neto uvoza i bruto potrošnje. Danska je u 2011. godini bila neto izvoznik energije, tako da uopšte nije zavisila od uvoza, dok je Estonija uvozom pokrivala 12 odsto potrošnje a Rumunija 21 odsto. **EurActiv**

BRISEL - EU planira da do 2020. godine odobri Bugarskoj dodatnih 260 miliona evra pomoći na ime podrške uklanjanju starih reaktora iz nuklearne elektrane Kozloduj, javlja ***Euobserver***. Na osnovu novog budžeta EU, Brisel će nastaviti da do 2020. pomaže finansiranje zatvaranja tri nuklearke u Bugarskoj, Litvaniji i Slovačkoj. Litvanija će dobiti dodatnih 400 miliona evra za NE Ignalina, a Slovačka još 200 miliona evra za NE Bohunice. Prošlog meseca Odbor za kontrolu EU je, međutim, procenio manjak od 2,5 milijardi dolara za program gašenja nuklearke u te tri zemlje.

OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

MADRID – Vlasnici obnovljivih izvora energije (OIE) u Španiji stavljeni su odlukom vlade u Madridu pred izbor između fiksnih tarifa, ili tržišnih cena za električnu energiju koju proizvedu, uz ukidanje prethodnih subvencija. Takođe, visina potsticaja tom sektoru više neće biti indeksirana za stepen inflacije potrošačke korpe, već ukupan iznos inflacije u Španiji. To je deo najnovijeg paketa mera kojim Madrid želi da rastereti budžetski tzv. *tarifni deficit* od 28 milijardi dolara

stvoren godinama isplaćivanim subvencijama za OIE. Informacija je odmah oborila prošle nedelje vrednost akcija vodećih vetro i solarnih kolosa u Španiji za 20 i više odsto.

Financial Times

PRAG – Češko Udruženje neuspešnih ulagača u fotonaponske elektrane (SNIFE) priprema sudsku tužbu protiv Češke zbog ukupno izgubljenih 216 miliona evra u napuštenim investicijama u solarnu energiju. Od kako vlada u Pragu 2010. godine uvela visoke otkupne cene za struju proizvedenu iz Sunčeve energije od 491 €/MWh, Češka je zabeležila najvišu stopu rasta tog sektora u Evropi.

Ubrzo se pokazalo da su takve cene neodržive za energetske sistem i potrošače pa je vlada početkom 2012. odlučila da se smanji otkupne cene na sadašnjih 216,4 €/MWh, zbog čega su mnogi solarni projekti morali biti otkazani zbog neisplativosti. Pomenuto udruženje okuplja 27 preduzetnika koji su otkazali projekte ukupne snage 55 MW i ostali u gubicima. Država i dalje isplaćuje visoke otkupne cene za Sunčevu energiju za projekte koji su ugovorili tarifu pre sniženja potsticajnih tarifa, što i dalje opterećuje potrošače. Dok je u 2012. naknada za obnovljive izvore, koju svaki potrošač plaća u ceni električne energije, iznosila 16,5 €/MWh, u 2013. godini će iznositi 22,9 €, prenosi češki dnevnik ***Prague Monitor***.

PARIZ - Kapacitet svetskih solarnih elektrana prvi put je prešao granicu od 100 gigavata, saopštio je 11. februara Udruženje evropske fotonaponske industrije (EPIA). Svetski solarni kapacitet povećan je u 2012. godini za 30 gigavata navodi EPIA, a prenosi **AFP**.

NAFTA I PRIRODNI GAS

ATINA - Američki Stejt department izrazio je negodovanje zbog mogućnosti da Grčka proda svoju gasnu kompaniju DEPA Gaspromu, objavljuje 16. februara grčki poslovni portal **Capital.gr**. Visoki zvaničnik Stejt departmenta poručio je grčkoj vladi da bi prenos gasnog konzorcijuma DEPA ruskoj kompaniji doveo Grčku u praktično potpunu gasnu zavisnost od Rusije. Na sajtu se navodi da je Atina istovremeno upozorena da saradnjom sa Rusijom dovodi u pitanje i realizaciju Transjadranskog gasovoda, kojim bi trebalo da se gas iz Azerbejdžana dopremi preko Grčke do južne Evrope. Grčka, Albanija i Italija potpisale su 13. februara u Atini međuvladin sporazum o realizaciji projekta TAP. Grčka će pod pritiskom zajmodavaca biti prinuđena da privatizuje holding DEPA i transportnu gasnu kompaniju DEFSA. Tri kompanije se trenutno bore za kupovinu grčkih kompanija – ruske kompanije Gasprom i Sintez, kao i državna naftna kompanija Azerbejdžana SOCAR.

ATINA - Državna gasna kompanija DEPA izborila sniženje cene uvoznog gasa iz Rusije, Alžira i Azerbejdžana za 12% i najavila da će za toliko sniziti cene gasa svojim velikim industrijskim potrošačima, lokalnim gasnim distributerima i proizvođačima električne energije. Grčko ministarstvo energetike je najavilo da će zatražiti od svog najvećeg snabdevača, Rusije, „da još malo spusti cene gasa“, javlja u utorak novinska agencija **ANSA**.

ATINA –Italija, Albanija i Grčka potpisale su u sredu u Atini trilateralni međuvladin sporazum za pripremu projekta Trans-jadranskog gasovoda (TAP), što je odmah evropski komesar za energiju okarakterisao „kao potencijalni pravac snabdevanja i zemalja Energetske zajednice“ jugoistočne Evrope. „TAP bi mogao biti prva komponenta Južnog gasnog koridora sa ciljem direktnog povezivanja Evropske unije sa bogatim gasnim izvorima Kaspijskog regiona“, istakao je Guenther Oettinger. TAP je projektovan sa minimalnim startnim kapacitetom od 10 milijardi m³ gasa godišnje, kao direktna veza od kaspijskog regiona, preko Grčke i Albanije, podno Jadrana do Italije, a odatle dalje do Evrope. Deoničari projekta su austrijski Axpo (42,5%), norveški Statoil (42,5%) i E.On Ruhgas (15%).

New Europe

MOSKVA – Predsednik Transnjefta Nikolaj Tokarjev saopštio je u ponedeljak da je počeo bitku protiv privatnih posrednika koji su se obogatili na naftovodnoj izvoznoj strukturi njegove kompanije.

„Ekipa trgovaca se godinama unazad utvrdila između prodavaca i kupaca. Barem do sada, oni su obično bili utemeljeni na granicama. Konačna pobeda protiv te bande je blizu“, rekao je Tokarjev za poslovnijak **Kommersant**. Prvi je Rosnjeft ovih dana izbacio posrednike i direktno ugovorio nekoliko velikih poslova izvoza nafte naftovodom Družba u Poljsku i Nemačku. **Kommersant** navodi da je jedan od posrednika koji je ostao bez posla kompanija Summa, čiji trgovački ogranak Soyuz u januaru nije

uspeo da ugovori uobičajene količine nafte.

REGION

BEČ – Sekretarijat Energetske zajednice (EnZ) je u otvorenim pismima upozorio vlade Albanije, BiH, Makedonije, Srbije i Ukrajine da još nisu primenile odredbe Direktive 1999/32/EC, vezane za smanjenje sadržaja sumpora u jednom broju tečnih naftnih i gasnih goriva. Rok za

spvođenje Direktive istekao je krajem 2011, pa Sekretarijat daje mogućnost pomenutim državama članicama EnZ da do 12. aprila 2013. ispune tu obavezu kako se ne bi pokrenuo dalji postupak predviđen neispunjenjem Zakona o ratifikaciji ugovora o Energetskoj zajednici. Direktiva 1999/32/EC određuje plafone sadržaja sumpora u pomenutim gorivima od 1%, odnosno 0,1% i način redovnog monitoringa kvaliteta goriva.

ZAGREB, Sa hrvatskog tržišta biće povučen plavi dizel koji su koristili ribari i poljoprivrednici i zameniti skupljim evro-plavim dizelom sa znatno manjom količinom sumpora. U skladu sa ekološkim direktivama EU, do kraja ove nedelje počće isporuka evro-plavog dizela, javili su **hrvatski mediji** informaciju iz naftne kompanije Ina.

ZAGREB - Hrvatska elektroprivreda objavila je 13. februara da je 2012. godinu završila pozitivno - dobit pre oporezivanja iznosiće 72 miliona kuna. Dok predsednik Uprave Zlatko Karačević (foto desno) smatra rezultate dokazom da je kompanija na dobrom putu, ministar finansija Hrvatske Slavko Linić (foto dole levo) kaže da

nije zadovoljan. HEP nije prošao proces restrukturiranja, ocenio je Linić istakavši da njega zanimaju samo investicije. "Gde su investicije, investicije su nova radna mesta", rekao je Linić novinarima u sredu

posle jednog skupa u Zagrebu. Ostvarena dobit za HEP nije puno, što znači da trebamo partnere za zajedničko ulaganje u proizvodnju električne energije, napomenuo je Linić dodavši kako će "po tome ceniti direktore". Karačević je najavio na istom skupu da za ovu godinu HEP planira investicije od 2,7 milijardi kuna.

Business.hr, Poslovni dnevnik

PODGORICA - Za izgradnju drugog bloka Termoelektrane Pljevlja (TE) stigla je još jedna ponuda iz Kine, a dostavio je konzorcijum u čijem sastavu je više kineskih kompanija, saopšteno je 15. februara agenciji **Mina-business** iz

Vlade i Elektroprivrede (EPCG). Za izgradnju drugog bloka TE ponudu je Vladi i EPCG u septembru prošle godine dostavila kineska Gezuba (Gezhouba International Engineering) grupa, a sada i konzorcijum kineskih kompanija. Prema ponudi kineskog konzorcijuma, izgradnja drugog bloka TE trebalo bi da traje 50 meseci, a proizvodnja bi iznosila oko 1,3 milijarde kilovat sati. Cena megavat sata struje iz drugog bloka TE procenjena je na 42 evra, što je niže od sadašnje. Novac za projekat, vredan 275

miliona evra, bi bio obezbeđen iz kineskog fonda za investicije u jugoistočnu Evropu. Preduslov za realizaciju projekta je smanjenje trenutne cene uglja, objedinjavanje Rudnika uglja i TE Pljevlja i poseban zakon (lex specialis). Pismo o namjerama, u kojem je pokazana zainteresovanost za projekat izgradnje drugog bloka TE, poslala je i Škoda Praha, ali ta češka kompanija nije definisala ponudu. Česi su zainteresovani da učestvuju u izgradnji drugog bloka TE, ali neće biti investitor projekta.